

En runsten har tydligen gått förlorad i närheten av den plats, där fragmentet U 715 påträffades. I en skrivelse till Riksantikvarieämbetet av den ¹⁰/₁₁ 1925 meddelar nämligen J. H. Söderlund: »Vid röjnings- och stensprängningsarbete för ett 20-tal år sedan då Nya trädgården anlades i Ännesta av trädgårdsmäst. A. M. Lindell å hans lägenhet Ännesta N° 9, fann man, enligt uppgift av hr Lindell till mig, en röd, flat stenhäll liggande under jordytan. Denna sten blev i likhet med andra söndersprängd. Då bitarna skulle bortforslas fann man undersidan vara försedd med runor. Dessa stenar blevo tillsammans med andra lagda till en stenmur å trädgårdens västra sida. För några år sedan upptogs en brunn i nämnda trädgård då sten till murning togs av ovannämnda stenmur. Troligt är att runstensbitarna då blevo använda.» Denna söndersprängda runsten har förgäves eftersökts år 1925 och 1947.

Lillkyrka kyrka.

Om det runstensfragment, som nu förvaras i Lillkyrka kyrka, se U 710, Kungs-Husby by.

716. Viggby, Lillkyrka sn.

Pl. 56, 57.

Litteratur: B 608, L 685, D 1: 74. J. Peringskiöld, Monumenta 1 (31), Monumenta 4, bl. 32; R. Dybeck, Reseberättelse 1860 (ATA); E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 47.

Äldre avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta 4 och B 608); R. Dybeck, D 1: 74.

Runstenen står i åkern 600 m. NV om Viggby mangårdsbyggnad, 500 m. NNV om Lillkyrka kyrka, 200 m. NÖ om landsvägen Lillkyrka—Boglösa kyrka. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Fånö».

Stenen nämnes icke i *Ransakningarna* 1667—84. I den förteckning över runinskrifter, som finnes i Peringskiölds *Monumenta* 1, upptages från »Lille kyrkia» socken en runsten vid »Wiggeby». På träsnittet i *Monumenta* 4 finnes anteckningen »Wiggeby i lillekyrkia» (B 608: »Viggeby»; L 685: »Viggeby»). I sin reseberättelse för år 1860 meddelar Dybeck: »Lillkyrka, Vallby och Boglösa socknars fornlemningar sysselsatte mig länge. Runstenen i Wiggby äng i förstnämnde socken är af Öfverjägaren S. S. Trysén nyligen åter rest.» I *Sveriges runurkunder* (D 1: 74) finnes följande uppgift: »Den vackra stenen, som stått midt i en gärdesgård å odlad mark, är under förlidna sommar flyttad till en lämpligare, en ängshöjd i närheten.»

Ljusgrå granit. Stenen bär ristning på två sidor. Höjd 2,05 m., den runristade sidans största bredd (nedtill) 0,88 m., ornamentsidans bredd 0,52 m. Stenen utgöres av ett vackert block med något knottrig yta. Linjerna äro skickligt huggna, med rund botten. Ristningen är i stort sett tydlig; nedtill och på vänstra delen av runsidan är den dock något grundare än i övriga partier. Inskriften börjar mitt i nedre bandet.

Inskrift:

· bruni : lit : resa : auk : ari stin : pina : yftir : kup : fast : faður : bruna : auk ari : yftir · buanta sin
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65

Bruni let ræisa ok Ari(?) stæin þenna æftir Guðfast, faður Bruna, ok Ari(?) æftir boanda sinn.

»Brune lät resa och Are(?) denna sten efter Gudfast, Brunes fader, och Are(?) efter sin man.»

Till läsningen: Före 1 **b** finnes en tydlig punkt, vilken sålunda också gör tjänst som sk efter 59 **r**. I 1 **b** äro bst något ojämnt huggna, men alldeles säkra. 3 **u** är ej stunget. I 4 **n** är bst grund t. v. om hst. Sk efter 5 **i** är tydligt; det utgöres, med undantag för sk framför 1 **b**, av två punkter (:). 7 **i** är ej stunget; den ojämnna fördjupning, som finnes mitt på hst, är icke huggen. I 10 **e** är pricken grund men säker. I 13 **a** är bst grund; den sitter ovanligt lågt. Bst i 17 **r** är

skadad på mitten genom flagring. 18 i är säkert. Inga säkra spår av sk efter 18 i. I 19 s finnas svaga spår av en felhuggning (W). Denne ristares s-runor ha påfallande lång mellanled, se pl. 57, runorna 11 s, 37 s och 66 s. 21 i är ej stunget. T. h. om hst finnes en fåra, som säkerligen är naturlig. 24 i och 29 k äro ej stungna; i den senare runan finnas några ojämnheter mellan hst och bst, vilka emellertid säkert äro naturliga. Sk efter 34 p är tydligt. 38 t är skadat i toppen genom flagring; endast den högra bst är tydlig. 40 a och 41 p äro skadade i toppen. Efter 51 k finnes högt i slingan en ojämn fördjupning, som icke gör intryck av att vara huggen. 54 i står på ett ojämnt och vittrat ställe i stenens nedre högra kant; runan förefaller dock att vara säker. En bred och ojämn fördjupning som korsar hst är icke huggen. Sk efter 54 i är djupt och tydligt. 55 y är tydligt stunget. 56 f har en egenomlig form: hst kröker kraftigt åt vänster och ger därför runan ett m-liknande utseende. Sk saknas efter 65 a och 68 n. — J. Hadorph: Sk saknas efter 8 t; 10 i; sk saknas efter 31 r; 38 i. Runföljden 49—59 läses: **auk arauī · tir** i st. f. **auk ari : yftir**. — Dybeck: 10 i; sk insättes före 52 a. Runföljden 49—59 läses **auk · arnui (:) tir**.

Om namnet *Bruni* se U 438.

Mansnamnet *Ari* är känt från hela Norden, men det har endast varit vanligt på Island. Östnordiskt har det varit mycket sällsynt. I svenska runinskrifter är det hittills säkert belagt endast två gånger, nämligen på U 742 samt på L 779 Lilla Ramsjö, Vittinge sn, Uppland. Att det är detta namn, som möter oss i runföljden 16—18 och 52—54 **ari**, förefaller måhända vid första ögonkastet klart. Inskriftens slutord ge emellertid vid handen, att **ari** har varit en kvinna. Dybeck läser runföljden 52—56 som **arnui**, men denna läsning, som skulle ha gett oss ett välkänt kvinnonamn, är tyvärr oriktig.

Brate attribuerar i *Svenska runristare* Viggeby-stenen till ristaren »Ödbärn». Denne ristare namnger sig endast en gång, nämligen på U 692. Som skäl för sin uppfattning anför Brate: »Slingan följer stenens kanter, är sluten och fylld av små slingor. Det ornamentala djuret är ristat på stenens högra sida.» På grund av de stora olikheter som finnas mellan U 692 och U 716 med avseende på ristningsteknik och skrivningar, måste det sägas, att sammanställningen är osannolik, jfr U 691.

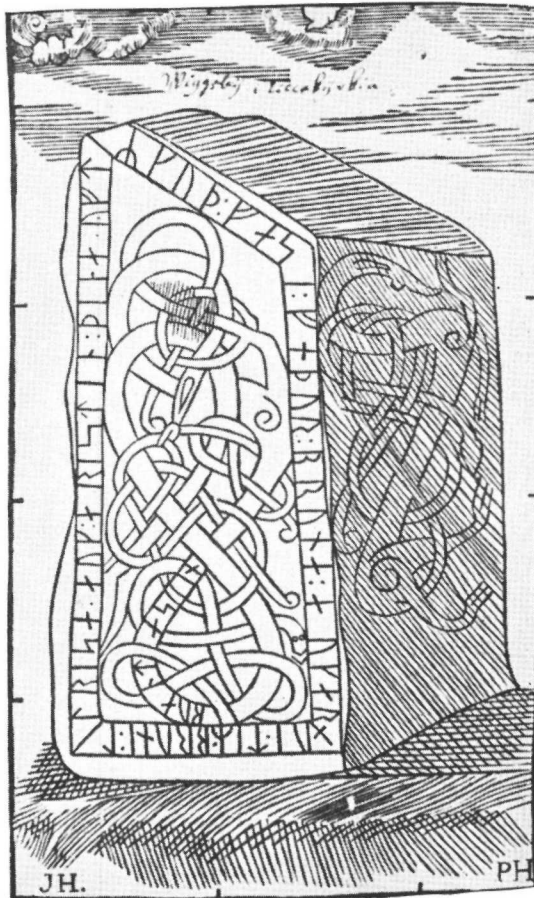

Fig. 152. U 716. Viggeby, Lillkyrka sn. Efter B 608.

717. Värnsta, Lillkyrka sn.

Pl. 58.

Litteratur: S. B. F. Jansson, Fyndrapport den 10/11 1947 (ATA), En otolkad runinskrift (i: UFT h. 47:2, 1948), s. 181 not 1.

Den fragmentariska runstenen står rest 175 m. ÖSÖ om Värnsta mangårdsbyggnad i den s. k. kvarnbacken. I backen finnes ett gravfält.

31—47838. *Upplands runinskrifter*.